

Затвержено
Завідувач ЦПП та СР
управління освіти
Московської районної ради
.....Н.Н.Тараненко

Узгоджено
Завідувач ЦПП та СР
Харківського обласного
науково-методичного
інституту безперервної
освіти
.....О. Є.Марінушкіна

Затверджено
Завідувач дошкільного
навчального закладу № 375
.....Н.В. Паша

ПРОГРАМА
Розвитку комунікативної сфери
дітей 3-4 років
«Дружні, веселі, розумні!»

Автор-укладач:
практичний психолог
Комунального закладу
Дошкільного навчального закладу
(ясла-садок) №375
Харківської міської ради
Храмцова В.О.

Програма розвитку комунікативної сфери дітей 3-4 років.

*Укладач: Храмцова В.О. практичний
психолог ДНЗ № 375, м. Харків*

Пояснювальна записка

Актуальність. Взаємовідносини з іншими людьми зароджуються та розвиваються найбільш інтенсивно у дитячому віці. В молодшому дошкільному віці дитина починає усвідомлювати своє місце у сім'ї близьких дорослих та дітей, їхні імена, родинні стосунки; в дошкільному закладі – ім'я та по-батькові педагогів. Починає розуміти вимоги дорослих до їх поведінки, виявляє інтерес до спільної з ними та з іншими дітьми діяльності. У 3-4 роки діти починають засвоювати норми та правила взаємостосунків в групі однолітків та з дорослими. Досвід перших стосунків є фундаментом для подальшого розвитку особистості дитини і, як правило, обумовлює відношення до світу, його поведінку та самопочуття серед людей. Саме у спілкуванні з іншими людьми відбувається становлення образу Я дитини. Тому дуже важливо у цей відповідальний період створити необхідні умови для становлення і розвитку соціально спрямованої поведінки дитини, що нерозривно пов'язане з розвитком самосвідомості. Саме в цей період дитинства набуває чинності формування різного роду настанов, шляхом демонстрації дорослим вироблених суспільством еталонів та основних ознак, за якими їх можна розрізнити. Дитина поступово запам'ятовує ці еталони і вчиться розумово оперувати ними, завдяки чому відбувається становлення особистості. Але життя задає дуже швидкий темп. Те що дитина раніше встигала зробити, чому навчитись к 7 рокам, сьогодні вона має вміти, знати та володіти к 6 рокам. Також ускладнюють ситуацію умови сучасного життя – багато дітей народжуються з тими чи іншими порушеннями нервової системи; відчувають нехватку емоційного тепла; ігри з однолітками та дорослими замінюються на комп'ютерні ігри та «незрозумілі», часто агресивні мультфільми.

В розвитку навичок спілкування середній дошкільний вік грає значну роль, оскільки саме в цьому віці з'являється потреба інтенсивно спілкуватися з однолітками. А дефіцит спілкування заважає активному розвитку особистості, сприяє формуванню замкненості, тривожності, агресивності. Також однією з причин небажання ходити в дитячий садок є проблеми взаємовідносин з дітьми в групі внаслідок невміння встановлювати з ними відповідний контакт. Тому, щоб допомогти дитині добре адаптуватись серед однолітків, з успіхом пройти шлях становлення творчої, соціально успішної, активної та впевненої в собі особистості, необхідно пропонувати різноманітні ігри, направлені на розвиток комунікативних навичок, соціальної компетентності, зняття емоційного та фізичного напруження.

Мета програми:

- сприяти соціальної адаптації дитини в умовах дитячого садка шляхом розвитку комунікативних навичок;
- підвищенню адаптаційних здібностей, необхідних для подальшого емоційного та розумового розвитку у дітей 3-4 років.

Завдання:

- розвивати почуття приналежності до групи;
- формувати позитивне ставлення до однолітків;
- розвивати комунікативні навички;
- розвиток мовлення, мислення;
- сприяти підвищенню упевненості в собі й розвитку самостійності;
- формувати навички ігрової діяльності та вміння грати за правилами;
- профілактика агресивності.

Методи, що застосовуються на заняттях:

1. Комунікативні ігри.
2. Рухливі ігри, ігри на координацію.
3. Психогімнастичні вправи.

4. Ігри на розвиток тонкої (дрібної) моторики руки.

5. Ігри на розвиток мислення, ігри з правилами.

Програма розрахована на групу 7-10 дітей 3-4 року життя (молодша група). Програма містить 15 занять (1 заняття на тиждень), тривалість одного заняття 20-25 хвилин. Заняття можна проводити в кабінеті психолога чи в актовому (спортивному) залі.

Групу бажано створювати з дітей, які зазнають труднощів під час адаптації, схильні до агресивності, сором'язливі, замкнуті, мало емоційні, з ознаками тривожності. Можна залучати дітей з ознаками гіперактивності, але не більше двох дітей на групу з 10 чоловік.

Структура кожного заняття:

Комунікативна гра-вітання – 5хв.

Основна частина (1-2 гри, 1-2 психогімнастичні вправи) – 10-15 хв.

Ритуал прощання – 2-3 хв.

Рефлексія – 1-2 хв.

1 заняття

Мета: : знайомство з групою, вивчення комунікативного розвитку, формувати вміння діяти за правилом.

Матеріали: іграшковий ведмедик, м'яч, картинка з намальованим ведмедем (фотографія), закрита смужками паперу, картки з малюнками лісових птахів та звірів.

1.Гра-вітання

Психолог приходить на заняття з іграшкою, що буде супроводжувати всі наступні заняття (наприклад, ведмежа, на ім'я - Вінні). Психолог представляється сам і повідомляє, що буде часто приходити в групу, щоб пограти з дітьми в різні цікаві ігри. А приходити буде не один, з ним буде Вінні, що дуже любить грати з дітьми. Усі згодні? Потім оповідання від імені ведмедика:

- Здрастуйте, діти, мене кличуть Вінні. У мене багато друзів: лисичка, кошеня, зайчик, а тепер я буду дружити і з вами. Можна? Я дуже люблю свою маму, а ще я дуже люблю мед! Розкажіть мені, як вас кличуть і що ви любите більш за все.

Діти встають у коло, по черзі передають м'яч, називають своє ім'я, кажуть що вони люблять (маму з татом, морозиво, гратися тощо) і питають у свого сусіда, що любить він.

2. Гра «Відгадай гостя». (Розвиток уваги, уяви).

А зараз до вас прийшов гість! Але він сховався і хоче, щоб ви відгадали його!

Дітям пропонується картинка з намальованим великим ведмедем. (це буде мама ведмедика Вінні). Картинка закрита листом паперу, якій розрізаний на стрічки, так щоб кожна дитина могла знімати одну смужку за одної, поступово відкриваючи картинку. Пропонувати дітям відгадати, що намальовано на картинці, якщо вони не можуть – зняти чергову смужку, поки не буде відгадана картинка.

3. Психогімнастична гра «Ведмедик»

А зараз давайте уявимо що ми усі одне велике медвежа. Зараз в осені ведмедик що збирається робить? Так, він збирається спати. Міцно тримайте один одного за ручки, бачите який у нас великий ведмедик вийшов? А тепер давайте послухаємо, як він дихає – на вдих піднімаємо плечі, голову на видих опускаємо плечі, голову. А зараз послухаємо, як б'ється його сердечко – всі хором кажемо «тук-тук» і руки качаємо вперед-назад. Повторити гру 2-3 рази.

А зараз ведмедик потягнувся – піднімаємо руки вгору, потягнулись – глибокий вдих, і руки опустили, розслабились – видих.

(Якщо дозволяють умови та стан дітей – можна посадити дітей на підлогу і грати в наступну гру.)

4. Гра «Один, два, три – кажи!» (Розвиток довільності, почуття єдності)

«Діти, а хто ще живе у лісі? Я вам зараз буду показувати картинки з птахами і звір'ями, які живуть у лісі, а ви будете їх називати, але є одне правило – вимовляти назву картинки тільки після чарівних слів: «Один, два, три – кажи!». Зрозуміли? Після яких слів можна казати?» Діти повинні повторити правило. Пропонуємо різноманітні картинки з птахами та звір'ями, які знайомі дітям, після «чарівних слів» діти хором називають, що намальовано на картинці, коли необхідно - повторювати правила гри.

5. Прощання

А зараз ми всі станемо у коло і будемо передавати м'яч один одному з добрими словами. Перший починає ведмедик: «(Називає ім'я дитини, яка стоїть поруч), дякую тобі, мені дуже сподобалось з тобою грати!». Далше діти продовжують.

Рефлексія. «Діти, а в які ігри ми грали з Вінні? (Разом згадуємо ігри.) Яка гра вам сподобалась найбільш? Пограємо наступного разу? До побачення!»

2 заняття

Мета: розвивати почуття єдності, тренування м'язового напруження, навчання співпраці.

Матеріал: набір різноманітних гудзиків різного розміру (по кількості дітей в групі), картонна форма шубки, з намальованими кружечками різного розміру від великого до малого.

1. Гра-вітання «Луна» (ехо)

Доброго дня, діти! Знов до вас завітав ведмедик Вінні! Він хоче пограти з вами, а ви хочете? Добре, давайте станемо у коло. А скажіть мені, хто живе у лісі? Так, різні звірі. А ще в лісі живе луна, вона дуже любить грати з дітьми. Коли ми крикнемо «А-у» - луна буде повторювати за нами «А-у». Давайте пограємо в луну! Кожен з вас по черзі буде називати своє ім'я, а ми всі хором будемо повторювати це ім'я, як луна (наприклад, дівчинка каже: «Соня», всі хором протяжно повторюють – «Соня, Соня»). Гра закінчується, коли пролунали ім'я всіх дітей.

2. Психогімнастична вправа «Лови шишку»

Діти, ведмедик Вінні дуже любить зі своїми друзями грати в шишки. Давайте зараз уявимо, що ми в лісі, а на підлозі валяється багато шишок. Треба їх зібрати (збираємо уявні шишки). Покажіть, як ви кидаєте шишки (руки напружені, сильні кидки руками). А потім ловимо шишки (діти хватають уявні шишки, міцно стискають їх в руках, шишки розламуються, діти відкидають їх в сторони і опускають розслаблені ручки уздовж тулуба). Повторити гру 2-3 рази.

3. Гра «Забавні гудзики» (Навчає співпраці, розвиток мислення)

В коробці лежать різноманітні гудзики, різного розміру. Поруч лежить вирізаний контур шубки ведмедика с намальованими кружечками різного розміру – місця для гудзиків.

«Діти, ведмедику мама пошила шубку, а гудзики забула. Давайте підберемо гудзики для шубки Вінні!

(Кожна дитина бере по одному гудзику.)

Зараз подивиться, а в кого самий великий гудзик? Обраний гудзик покладаємо на самий великий кружечок на шубці. Потім обираємо самий великий гудзик з тих, що залишилися. Гра триває доки всі гудзики будуть відповідно розташовані на шубці від великого до маленького. (якщо дозволяє час і дітям сподобалось – можна повторити гру).

4. Прощання

Діти хором скандують віршик: Зараз час прощатись

Але спочатку

Тримайтеся за ручки

Та обійми сусіда.

(російська версія : Теперь пришло время прощаться

Но прежде чем сделать это

Давайте возьмемся за ручки

И пусть каждый обнимет соседа.)

Діти обіймають один одного. Психолог спостерігає, щоб все відбувалось дружелюбно. Дітей, які уникають обіймів, можна просто потримати за ручки, погладити по плечу, по голові.

Рефлексія.

Заняття 3.

Мета: зняття емоційного напруження, сприяти розвитку впевненості в собі, розвивати увагу, координацію.

Матеріали: мотузка 2-2,5 м (бажано блакитного або синього кольору), великі кубики 3-4 шт., 4-5 обручів.

1. Гра-вітання «Вітаємось без слів»

- Доброго дня! (Діти стають у коло). Діти, а як ще можна привітатися один з одним? Так, привіт, доброго ранку. А ще можна привітатись без слів! Давайте привітаємося одними ручками!

Діти по черзі торкаються один одного долонями. Потім можна запропонувати вітатися носиками, торкаючись один одного носиком.

А зараз ведмедик Вінні запрошує вас у гості у свій ліс! Мі туди поїдемо на потязі.

Діти стають у колону, імітують руками рухи коліс, промовляючи - «Ту-ту, чух-чух». Паровозиком можна обрати сором'язливу дитину.

Мі приїхали на беріг річки!

2. Рухлива гра «Річка, беріг». (Розвиток уваги, довільності).

Кладемо на підлогу стрічку, яка буде границею річки та берега. На команду «Річка» всі стрибають за стрічку (в річку), на команду «Беріг» всі стрибають на «беріг». Потім ведучий стрибає в «річку», а команду дає – «беріг», але діти повинні робити по команді, а не повторювати за ведучим.

«Діти, уважно слухайте і робить те, що я вам буду казати. Якщо я скажу «Річка», всі стрибаємо за стрічку. Коли я скажу «Беріг» - всі стрибаємо назад. Але я буду робити помилки, буду казати одне, а робити інше. Ваше завдання не помилятися вслід за мною, а робити тільки те, що я скажу!»

3. Психогімнастична вправа «Холодно, жарко»

«Ой, діти, з річки повіяв холодний вітер, ведмедик змерз! Давайте покажемо, як змерз Вінні».

Діти обхвачують себе руками, напружуються, трясуться, показують як їм холодно.

«Потім вийшло сонечко і зігріло ведмедика!»

Діти розвернулись, посміхнулися, потягнулись, розслабились. Вправа повторюється 2-3 рази.

4. Гра «Полоса перешкод» (Розвиток координації, почуття приналежності до групи).

Діти, час повертатись в наш садок! Але Вінні пропонує нам назад пройти лісними стежками.

Діти колонною проходять спочатку по мотузку, потім переступають через великі кубики, наступне - стрибають в обручи (4-5 обручів), навприсядки проходять під уявними гілками дерев.

5. Прощання

Всі стають у коло.

- Ви всі чудово пограли. Давайте поаплодуємо один одному за старання.

По черзі кожна дитина стає в коло, а всі діти плескають йому. Гра триває, доки кожен побуває в колі аплодуючи.

Рефлексія.

4 заняття.

Мета: формування відчуття приналежності до групи, розвиток мовлення, уваги, довільності.

Матеріали: м'яч.

1 Гра-вітання «Хованки»

Всі стають у коло.

- Доброго дня, діти. Ведмедик Вінні прийшов до вас і хоче пограти з вами в хованки. Це будуть незвичні хованки. Одна дитина стане в центр і заплющить очі. Той, кого я торкнуся, покличе дитину яка стоїть в центрі і вона повинна відгадати, хто її покликав.

Якщо дитина відгадала правильно, вона стає у коло. Якщо ні, можна покликати дитину ще раз. Гра триває, доки всі діти не побувають у центрі кола.

2. Психогімнастична вправа «Дощик»

(Особливо доречно, якщо на вулиці був дощ)

-Діти, Вінні вас хоче навчити грати в дощик. Повторюйте за нами.

Спочатку подув сильний вітер – діти швидко потирають долоні

Потім почали капати перші краплі – робимо цокаючи рухи язичком.

Потім пішов дощик, барабанить по дахах – стукаємо долонями по грудях (чуєте як барабанить дощ?).

Потім пішов сильний дощ – хлопаємо руками по колінах (чуєте який сильний дощ?)

А потім почалась гроза, загуркотав грім – сильно тупаємо ніжками.

Грім закінчився, тільки дощ продовжується – хлопаємо по колінах.

Потім дощ став менше – хлопаємо по грудях.

А потім тільки маленькі крапельки – цокаємо язичком.

Дощ закінчився, вітер хмарки проганяє – потираємо долоні.

Пропали хмари, сонечко вийшло – розводимо руки, посміхаємося.

3. Гра «Який, яке, яка» (Розвиток мовлення)

(Можна посадити дітей на килим, або стільчики, які розташовані по колу).

Діти, а скажіть мені, ведмедик Вінні, він який?(великий, пухнастий тощо)

А мішка яка?(маленька, с довгим хвостиком, сіра...).

Ведмедик любить мед – а мед який?(солодкий, жовтий, він ллється). А який лимон?(кислий, теж жовтий, твердий, не ллється).

Яке яблуко? А лук який?

Який дощик? А який пісок?

Якщо дітям подобається, можна продовжувати гру, пропонуючи будь які речі, порівнюючи їх по кольору, розміру, характеру тощо.

4. Гра «Збережи слово в секреті» (Розвиток довільності, уваги)

А зараз ведмедик Вінні хоче подивиться, які ви уважні і як ви вмієте берегти таємницю. Мі з вами оберемо секретне слово, яке ні в якому разі не можна казати в голос – наприклад «вовк». Повторюйте все що я буду казати, але

коли почуєте слово «вовк» - плескайте в долоні. Зрозуміли?(Повторити з дітьми правило). Гру повторити 2-3 рази, доки діти навчаться діяти за правилом. Якщо діти хутко справились с завданням, одразу зрозуміли правило і діяли за ним, можна запропонувати обрати інші «секретні» слова, дати можливість дітям придумати ці таємні слова!

5. Прощання.

- Діти, а зараз давайте станемо у коло і будемо передавати один одному м'яч з добрими словами, наприклад: «Максим, мені дуже сподобалось з тобою грати, ти дуже веселий!».

Рефлексія

5 заняття.

Мета: розвиток навичок спілкування, приналежності до групи, зняття емоційної напруженості, розвиток довільної поведінки, уваги.

Матеріал: червона та зелена повітряні кулі (або 2 великих паперових кружечка).

1.Гра-вітання «Назви ласкаво»

(Всі стають у коло)

- Діти, Вінні знов прийшов до вас пограти. Він дуже любить, коли його мама називає ласкаво – ведмежатко Віннятко. А ви любите, коли вас називають ласкаво? Давайте кожен з вас по черзі буде називати своє ім'я, а ми будемо казати хором це ім'я ласкаво. (Наприклад: Ліза – Лізонька).

2. Гра «Світлофор» (Розвиток уваги, довільності).

А давайте запросимо нашого ведмедика до нас у місто? Він живе у лісі і знає всі лісні закони, а в місті він не знає як себе поводити, давайте навчимо його? По-перше, треба навчити Вінні як треба переходити дорогу. Коли червоний світ, що треба робити? Так, треба стояти і мовчати, а коли зелений світ?

Правильно, можна їхати і шуміти. А зараз пограємо, коли ви будете бачити червону кулю (кружечок) – треба зупинитися и замовчати. А коли ви побачите зелену кулю (кружечок) – можна бігати и сміятись. Гра повторюється 3-4 рази.

3. Гра «Цікава історія» (Розвиток мовленевих навичок, співпраці).

(Діти сидять на килимку або на стільчиках, розташованих по колу).

Мі показали Вінні, як треба переходити дорогу у місті, а зараз давайте придумаємо и розкажемо йому цікаву історію, бо він дуже любить коли йому розповідають чудові історії. Кожен з вас по черзі буде придумувати відповідь на мої запитання і в нас вийде цікава історія. Починаємо!

Ведучий розповідає: «Одного дня я гуляв по парку і як ви думаєте, що я там побачив?

Одна дитина каже, наприклад: «Дім».

Ведучий: «А що було в тому домі?»

Ведучий вигадує запитання відповідно того, що відповіла дитина. Гра триває, доки всі діти не приймуть участь в складанні історії. Закінчить історію треба на позитивній ноті.

Якщо дітям гра сподобалась, можна повторити ще раз, але з новим сюжетом.

4. Гра «Гойдалки» (Зняття емоційної напруги)

А зараз я пропоную вам покататись на гойдалках!

Діти парами сідають на килимок обличчям один до одного. Тримаяться за руки і під віршик «Идет бычок, качается» діти повільно розкачуються вперед-назад. Потім діти в парах сідають спиною один до одного і продовжують гру.

5. Прощання.

Діти стають у коло. Ведмедик дякує дітям за гру, хвалить їх, згадує, в які ігри вони грали та обіцяє прийти наступного разу.

6 заняття

Мета: розвиток мислення, уваги, довільності, згуртованості.

Матеріал: роздавальні палички, з розрахунку 6 шт. на кожну дитину,

1. Гра-вітання «Посмішки»

Доброго дня, хлопчики та дівчата! Уявляєте, наш Вінні сьогодні прокинувся в дуже поганому настрої. Сонечка на небі нема, хмарки – ось він і засумував.

Але я знаю, як його розвеселити. Ви бажаєте, щоб ведмедик був веселим? А давайте подаруємо йому свої посмішки? Кожна дитина «складає» по-черзі посмішку в долоні і передає по колу.

«Дивиться, дітки, скільки багато посмішок ми зібрали! Давайте подаруємо їх ведмедику! Вінні зараз стало весело і тепло від ваших теплих посмішок, він дякує вам за це!»

2. Пальчикова гімнастика.

(Всі діти сідають разом за один стіл.)

Пальчики. «В прятки пальчики играли и головки убирали, вот так, вот так, и головки убирали!» (Ритмічно по черзі згинати і розгинати пальчики)

Будую дім. «Молоточком я стучу, дом построишь я хочу, строю я высокий дом, будем жить мы в доме том!» (Стукати кулачками один по одному, потім підняти руки вгору, з'єднати, ніби то дах («Високий») і розвести).

Дрова колю. «Топором дрова колю, а потом пилой пилю, отнесу их бабушке, будем печь оладушки.» (Імітувати рухи сокири, пили, рухаючи долонями вгору-вниз, вперед-назад, потім показати долоні розкриті («віднесу») і похлопати («печемо оладушки»)).

Кісонька. «Киска ниточки мотала и клубочки продавала. - Сколько стоит? - Три рубля! Покупайте у меня!» (Крутити руками, ніби то намотуючи нитки на клубок, простягнути долоні вперед, показати три пальчика, розкрити долоні).

Черепашка. «Черепашка, черепашка, в домике живе́т. Висунет головку, снова уберет!» (Положити кулачки на стіл, потихеньку постукувати ними, потім висунуть вказівні пальці, потім сховати).

3. Гра «Складаємо з паличок». (Розвиток наглядно-діючого мислення, співпраці).

(Всі діти залишаються за столом та отримують роздавальні палички по 6 шт).
«Вінні дуже любить грати з паличками, він складає з них різні фігури і вас хоче навчити складати. Мі з ведмедиком будемо складати різні фігури, а ви повторюйте. Зрозуміли? Тоді починаємо».

1. Доріжка.

2. Парканчик

3. Квадратик.

4. Домівка.

5. Ялинка, тощо.

По закінченні складаємо одну велику доріжку по периметру стола, або якимось іншим способом – спочатку одна дитина викладає всі свої палички в доріжку, потім друга додає свої, продовжуючи викладати загальну доріжку і так далше.

«Діти, дивиться, яка велика доріжка у нас вийшла! А на що вона ще схожа? (на потяг, на змію тощо). Як добре ми з вами попрацювали! Завдяки чому в нас вийшла така велика дорога? Тому що ми всі працювали разом! Тому всі разом ми сильна команда, ми все зможемо!»

4. Рухлива гра «Чаплі та жабки» (Розвиток уваги, довільності).

Давайте трохи порухаємось. Коли я хлопну в долоні і скажу «Жабки – ви стрибаєте як жабенята, а коли хлопну і скажу «Чаплі» - ви повинні зупинитися на місці і підняти одну ніжку, нібито ви чаплі. Зрозуміли? Слухайте уважно! Отже, почали!» Гра повторюється 3-4 рази.

(Якщо у дітей добре виходить підкоряти свої дії правилу, можна додати ще один рух, наприклад «Метелики» - ручками махати як крилами і бігати).

5. Прощання

«А зараз давайте станемо у коло і подякуємо один одному за цікаві ігри і співпрацю!» Діти передають один одному м'яч з словами подяки.

Рефлексія

7 заняття

Мета: розвивати увагу один до одного, спостережливість, вміння співпрацювати.

Матеріал: предметні картки з малюнками квітів та ягід, які відомі дітям.

1. Гра «Я загадав...»

«Доброго дня, діти. Мі з ведмедиком дуже скучили за вами і ради знов зустрітися, щоб пограти усі разом! Зараз ми пропонуємо вам гру, під час котрої дізнаємось, чи добре ви знаєте друг друга, чи уважно вмієте слухати?! Вінні загадає одного з вас і буде називати тільки прикмети цієї дитини – хлопчик це чи дівчинка, колір та довжину волосся, одяг, риси характеру. А ви повинні будете відгадати – кого загадав Вінні! Зрозуміли? Тоді почнемо.» Якщо діти добре справляються з завданням, можна загадати кожну дитину в групі. Якщо виникають труднощі – допомогти дітям, звернути увагу на вказані ознаки, підбиваючи відгадати задуману дитину, в такому разі можуть бути «загаданими» тільки декілька дітей.

2. Гра «Можна пройти по вашому мосту?» (Розвиток навичок співпраці, закріплення знань кольорів).

«Діти, Вінні запрошує вас на прогулянку на лісову галявину. Там дуже цікаво, там ростуть різні квіти, ягоди, живуть різні комахи. Але щоб потрапити на цю галявину, треба пройти по мостику. А на цьому мостику є контролер і в нього треба обов'язково питати – чи можна пройти по вашому мосту? А контролер пропустить вас, якщо у вас є одяг такого кліру, який він запитає. Але

пам'ятайте, по мостику може пройти за один раз тільки одна дитина, тому до контролера треба підходити по одному! Давайте спробуємо!»

На килим покласти дві мотузки – це мостик. На початку мостика посадити дитину-контролера. К мостику підходить одна дитина і питає: «Контролер, чи можна перейти ваш міст?». Контролер показує лист білого кольору і відповідає: «Так, можна, якщо у вас є щось біле!» (Ведучий видає лист відповідного кольору і допомагає контролеру ставить умови). Якщо дитина знаходить на своєму одязі щось біле, вона проходить по мосту.

Продовжувати гру, загадуючи різні кольорові умови. Бажано задавати такі кольори, які присутні на одязі дитини, щоб кожна дитина мала можливість перейти міст, щоб не викликати негативні емоції, а сконцентрувати увагу дітей на пошук відповідного кольору.

3. Психогімнастичні вправи «На галявині»

Прислуховуємося. (Прикладаємо ручки до вуха, ніби то прислуховуємося)

Ловимо коника (кузнечика) (Ловимо уявного коника)

Крадемося (На носочках тихенько крадемося)

Зернятко – квітка (Сідаємо навприсядки – ми зернятко, яке сидить в землі.

Потім зернятко почало зростати – піднімаємо ручки, поступово встаємо.

Потім розквітла квітка – руки вгору, в сторони. Помахала пелюстками квітка, покружляла.)

4. Гра «Що зникло» (Розвиток уваги, мислення)

(Діти сідають за один стіл разом з ведучим).

На стіл викладаємо картки з малюнками квітів, ягід. Спочатку 3 картки.

«Подивіться, діти, які квіти та ягоди ростуть на нашій галявині! А зараз заплющить очі! (Убираємо зі столу одну картку) Подивіться уважно – що зникло з нашої галявини?» Діти відгадують, що зникло.

Гра продовжується 3-4 рази, поступово збільшуємо кількість карток до 5.

5.Прощання

Стаємо у коло, дякуємо один одному, згадуємо, в які ігри грали.

8 заняття

Мета: навчання співпраці, розвиток мислення уваги, соціальних навичок, мовленевий розвиток.

Матеріали: картки з зображенням професій (лікар, будівельник, повар, водій, вчитель) і відповідних інструментів (слухавка, молоток, каструля, машина, указка), дві однакові іграшкові пірамідки.

1. Гра-вітання

Доброго дня, діти. Мі знов с Вінні прийшли до вас у гості! Вінні дуже радий вас бачити і він хотів розказати вам про свою маму! Давайте станемо у коло, тримаємося за ручки, послухаємо Вінні і у відповідь розкажемо йому про своїх мам! Маму Вінні кличуть Маша, вона велика і добра і любить свого синочка. А коли Вінні в садку, вона ходить на роботу, а працює вона вчителем в лісовій школі.

Дальше діти по колу кажуть своє ім'я, ім'я своєї мами і ким вони працюють (ведучий допомагає дітям відповідати про професії своїх мам).

2. Гра «Відгадай гостя» (Розвиток мислення, уваги)

«Вінні прийшов до вас не один, а зі своїми друзями. Це незвичайні друзі, це не звірі, не птахи! Але він хоче, щоб ви їх відгадали. Я буду називати прикмети, а ви спробуйте відгадати, про кого я кажу!

Як називається людина, яка будує домівки? Так, це будівельник. (Показати картку з будівельником)».

Потім описати прикмети лікаря, вчителя, повара, водія тощо. Після того, як діти відгадають – показати відповідну картинку, яка спочатку була закрита.

«А зараз давайте подумаємо, кому належить цей інструмент? (Показати молоток). Так, будівельнику. А кому належить слухавка, шприц? Так, лікарю».

І так далше демонструємо картинки з інструментами, які належать людям відповідних професій

3. Гра «Будуємо разом» (Розвиток навичок співпраці).

«Давайте спробуємо теж бути будівельниками! Будемо будувати чарівний дім у вигляді пірамідки. Але будемо це робити незвичайним способом!»

Діти сідають парами за столи. Одна дитина із зав'язаними очами збирає іграшкову пірамідку, а друга дитина допомагає - подає кільця потрібного розміру, щоб піраміда була складена правильно. Потім діти міняються.

4. Прощання.

«А наприкінці нашої зустрічі давайте попрощаємось і скажемо один одному добрі слова!» Діти стають у коло, торкаються долонями один одного і кажуть: «Дякую, мені сподобалось з тобою грати!».

Рефлексія.

9 заняття.

Мета: розвиток почуття приналежності до групи, зняття психоемоційної напруги, розвиток сенсорного сприйняття, вміння діяти за командою.

1. Гра-вітання

«Доброго дня, діти. Мі знов с Вінні прийшли до вас у гості! Давайте станемо у коло, тримаємося за ручки і привітаємось! Слухайте мене уважно і кажіть так, як я буду казати : я скажу голосно – і ви голосно, я скажу тихенько – і ви тихенько! Голосні команди супроводжувати підніманням рук, тихі – опускаємо руки.

Добрий день! (голосно)

Доброго ранку! (тихенько)

Привіт! (голосно)

Здрастуйте! (тихенько)

Я рада вас бачити! (голосно)

Я хочу з вами пограти! (тихо)»

(Якщо діти важко справляються з завданням, допомогти їм, наголосити ще раз правило і повторити гру).

2. Гра «Дослідники» (Розвиток сенсорного сприйняття, зняття емоційної напруги.

(Діти сідають по колу на килимі, або на стільчиках).

«Діти, Вінні хоче вам розказати, як він живе у лісі. Як ви думаєте, як ведмедик знаходить собі їжу? Може він ходить у магазин? Ні, він її шукає за допомогою свого носа! Він дуже добре чує запахи і це йому допомагає знайти щось смачненьке! А ще в нього дуже гострий зір! Він дуже добре бачить! Але в нього немає таких рученьят, як у нас з вами. Люди пальчиками дуже добре відчують на дотик що вони тримають в руках, навіть с заплющеними очами. А давайте і ми з вами спробуємо відчутти - які речі навколо нас на дотик!»

Яка в нас підлога? Холодна?Тверда?Гладенька?Пушистий чи колючий килим?

А який ведмедик Вінні?Теплий?Холодний?М'який? Пухнастий?

А які в нас щічки? Холодні?Теплі?Гладенькі?Шершаві?

А зараз давайте порівняємо свої щічки і наших сусідів. (Торкаємося один одного і порівнюємо).

А яке волосся в нас?Кучеряве?Шовковисте?Коротке?Довге? А зараз порівняємо своє волосся та нашого сусіда.

А наприкінці давайте ще раз візьмемось за ручки і спродуємо відчутти, які руки в наших сусідів – теплі чи холодні, гладенькі чи шершаві, м'які чи тверді? Молодці!»

3. Гра «Тінь» (Розвиток вміння чути один одного, виконувати дії за командою»

А зараз давайте трохи порухаємось! Ви коли не будь бачили тінь? Щоб ми не зробили, вона повторюватиме за нами. Ми нахилимося – і вона, ми присядемо – і тінь також. Адаже зараз ми пограємо в тінь. Ставайте в шеренгу, один за

одним. Уважно слідкуйте, що буде робить перша дитина, а ми будемо його тінню і будемо повторювати за ним всі рухи.

Спочатку першим стає ведучий, щоб діти правильно зрозуміли правила гри.

Один гравець ходить по приміщенню і робить різні рухи, несподівані повороти, присідання, нахили в сторону, киває головою, махає руками. Решта дітей встають за ним у лінію на невеликій відстані. Вони – його тінь і повинні швидко і чітко повторювати його рухи. Потім ведучий міняється.

4. Рухлива гра «Каруселі» (Навчання координувати рухи, зближування дітей.)

Діти стають у коло. Міцно тримаючись за руки починають рухатись по колу, поступово прискорюючи рух до біга. Ведучий читає віршика:

Ледве-ледве-ледве-ледве

Закружились каруселі.

А потім, потім, потім

Все бігом, бігом, бігом.

Побігли, побігли,

Побігли, побігли.

Каруселі зупиніть,

Раз-два, раз-два

От і закінчена гра.

Російськомовна версія («Ели- еле- еле- еле

Закружились карусели.

А потом, потом, потом

Все бегом, бегом, бегом.

Карусель остановилась.

Раз-два, раз-два,

Вот и кончилась игра.)

Повторити гру 2-3 рази, рухаючись в різні напрямки.

5. Прощання, рефлексія.

10 заняття.

Мета: розвиток соціальних навичок, зняття психоемоційної напруги, розвиток дрібної моторики, вміння працювати разом.

Матеріали: м'яка іграшкова тварина – друг Вінні, 2 набори шнурівок-намист (кількість намистинок бажано розрахувати по 2-3 намистинки на кожну дитину).

1. Гра-вітання «Знайомство»

«Діти, доброго дня! Вінні прийшов сьогодні до вас не один, а зі своїм другом! (Принести будь яку іграшкову тварину, наприклад зайчика, тощо).

Він хоче вас з ним познайомить!

Вінні каже – Я Вінні, а це мій друг Вушастик, познайомтесь!

А зараз ми познайомимо друга Вінні з дітками в нашій групі.»

Кожна дитина по колу каже спочатку своє ім'я, потім показує на свого сусіда і каже –«А це мій друг, (ім'я), познайомтесь!»

(Мене звати Маша, а це моя подруга Ліза, познайомтесь!»)

2. Психогімнастичні вправи

«А зараз покажемо другу Вінні, як ми вміємо рухатись».

Зозуля кланяється

Дитина нахиляється вперед вниз без напруги, потім випрямляється, рухи виконуються під віршик

Кукушка кукушонку
купила капюшон.
Кукушкин кукушонок
В капюшоне смешон.

Шалтай-болтай.

Повороти тулубом праворуч - ліворуч, руки повільно бовтаються, як у тріпичної ляльки, на останні слова різко нахилитись вперед вниз, :

Шалтай-болтай
Сидел на стене.
Шалтай-болтай
Свалился во сне.

Вправи можна виконувати 2-3 рази.

3. Пальчикова гімнастика.

(Всі діти сідають разом за один стіл.)

Пальчики. «В прятки пальчики играли и головки убирали, вот так, вот так, и головки убирали!» (Ритмічно по черзі згинати і розгинати пальчики)

Будую дім. «Молоточком я стучу, дом построиць я хочу, строю я високий дом, будем жить мы в доме том!» (Стукати кулачками один по одному, потім підняти руки вгору, з'єднати, ніби то дах («Високий») і розвести).

Дрова колю. «Топором дрова колю, а потом пилой пилю, отнесу их бабушке, будем печь оладушки.» (Імітувати рухи сокири, пили, рухаючи долонями вгору-вниз, вперед-назад, потім показати долоні розкриті («віднесу») і похлопати («печемо оладушки»).

Замок «На двери висит замок. Кто его открыть не смог? Мы замочком постучали, мы замочком повертели, покрутили и открыли!» (Пальці скласти в «замок», потім постукати о стіл, покрутити в повітрі і розчепити долоні («відкрили»).

Коза «Шел старик дорогою, нашел козу безрогую. Давай коза попрыгаем, и ножками подрыгаем. А коза бодается, а старик ругается!» (Йти пальчиками по столу, пострибати пальчиками по столу, показати рога («бодается», пригрозити пальчиком («ругается»).

4. Гра «Збери намисто» (Розвиток дрібної моторики, співпраці).

«Давайте для наших лісових гостей зробимо подарунки! Я пропоную зібрати для них намиста, одне для Вінні, друге – для його друга! Для цього ми об'єднаємося в дві команди. Кожна дитина по-черзі нанизує одну намистинку і передає шнурочок сусіду і так далі, доки всі намистинки будуть нанизані.

Запам'ятайте правило – за один раз повинно нанизати одну намистинку!Добре, почали!»

Гра триває, доки обидві команди зберуть два намиста, які усі разом дарують ведмедику та його другові.

5. Прощання, рефлексія.

11 заняття.

Мета: розвивати вміння діяти узгоджено, створити відчуття єдності, розвиток уваги, довірливості.

Матеріали: предметні картинки.

1. Гра-вітання.

«Доброго дня! (Діти стають у коло). Діти, а як ще можна привітатися один з одним? Так, привіт, доброго ранку. А ще можна привітатись без слів! Давайте привітаємося одними ручками!

Діти по черзі торкаються один одного долонями. Потім можна запропонувати вітатися носиками, торкаючись один одного носиком.

2. Гра «Що я загадала» (Розвиток уваги, мислення, довірливості).

(Діти сідають за стіл, на якому розкладені різноманітні предметні картки, які добре відомі дітям).

«А зараз я з Вінні загадаю вам цікаві загадки!» Пропонувати дітям відгадувати картки по опису, не називаючи самого предмета. Якщо в дітей добре виходить, можна запропонувати їм самим загадувати предмет.

Коли всі картки будуть відгадані, другий етап гри - попросити дитину дати ведучому названу картку, але тільки після слів: «Будь ласка».

3. Рухлива гра «Голка і нитка»

Перша дитина – голка, решта стає за ним, тримаючи один одного за талію.

Голка повільно біжить по кімнаті в різні напрямки, огинаючи столи та стільчики, «нитка» біжить за голкою, не розчіплюючись.

4. Гра «Клубочок» (Розвивати вміння діяти узгоджено, створити відчуття єдності)

(Продовження гри «Голка-нитка»)

(Діти стають у коло разом з ведучим, тримаючи один одного за руки)

«Зараз, тримаємося міцно за ручки і спробуємо змотати нашу нитку в клубочок! Той, хто стоїть першим – буде катушкою, а ми всі - нитка, яка закріплена на катушці. Я візьму за руку останнього з вас і водитиму всіх по колу до тих пір, поки вся нитка «намотається» на катушку» (треба сліdkувати, щоб «нитка» не розірвалась). Ще краще, коли є можливість «обмотати» дітей навкруг вихователя.

«Тепер відчуйте, який у нас вийшов міцний клубок. Давайте трішки поживемо в ньому, разом подихаємо. Руки не відпускаємо, я знов беру останню дитину за руку і ми починаємо розмотуватися.» Гру можна повторити 2-3 рази.

5. Прощання

Діти стають у коло, вибираємо одну дитину, ставимо в центрі круга і ходячу по колу промовляємо віршик:

Маша (ім'я дитини котра в центрі) встрелила овечку,

Рядом с ней ее ребенок,

Шубка у него в колечках,

Называется – ягненок.

Он красивей всех на свете

Хоть трясутся его ножки,

Потому так важно дети

Всех ребят любит немножко.

(Хором) Особенно Машу!

Всем хорош малыш ягненок

Только наша Маша лучше

Ведь у нашего ребенка

Очень светлая улыбка.

Рефлексія.

12 заняття

Мета: розвиток координації, самоконтролю, мовлення, відчуття групи.

Матеріал: м'яч.

1. Гра-вітання

Доброго дня, діти. Давайте сядемо на килим у коло і привітаємо один одного. Кому прикотиться м'яч, той повинен сказати, «Привіт» і назвати своє ім'я і потім покотити м'яч іншому.

2. Гра «Передай м'яч» (Розвиток координації, мовлення, відчуття групи)

А ви коли не будь отримували посилки? Ні?Давайте спробуємо! Зараз станемо в шеренгу один за одним і будемо передавати один одному м'яча – це буде наша уявна посилка. Давайте придумаємо, що буде лежати в цій посилці. Придумали? Цукерки?Добре. Зараз треба передати цю посилку, але треба її передавати над головами і казати: «Передайте будь ласка посилку!» Коли остання дитина отримала м'яча, треба сказати: «Посилку отримав!» Коли м'яч достане кінця шеренги, будемо передавати м'яч - посилку вперед, знов придумаємо, що ми покладемо в цю посилку. Тільки зараз будемо передавати іншим образом - один одному між ногами. Не забувайте казати – «Передайте, будь ласка, посилку!». А той хто отримав – «Дякую, посилку отримав!»

(Гру можна повторити 3-4 рази, міняючи дітей місцями).

3. Гра «Дійди до м'яча» (Розвиток самоконтролю).

Діти стають в дві команди. Перед кожною командою на відстані 2-3 метрів лежать на стільчиках по одному м'ячу.

«Об'єднаємось в дві команди. Ваше завдання – першим дістати м'яча, але головне завдання, не бігти, а йти! Добре зрозуміли?Треба не бігти, а йти! Одна дитина йде, бере м'яч, вертається до своєї команди, віддає м'яча. Друга

дитина шагом йде до стільчика, відносить м'яч на місце і вертається до команди вже без м'яча. І так далше.

Зрозуміли? Тоді почнемо!

Допомагати дітям, наголошувати правило – не бігти, а йти!

4. Гра «Передай картоплю» (Розвиток соціальних навичок).

Мені здається, що ви всі вже зголодніли, чи не так? Зараз давайте сядемо по колу і уявимо, що ми передаємо один одному гарячу картоплину. І будемо це робити під віршик, який можна співати під мелодію «Коник» («В траве сидел кузнечик»):

Сядемо у коло ми

Сядемо у коло ми

Хочемо картопельки

Її передаємо.

Доки діти співають, водночас передають уявну гарячу картоплину (виразні жести – як гаряче!). На якій дитині скінчиться віршик – імітує, нібито вона її їсть. Також дитина вигадує, яка це картопля – пюре, смажена, ціла.

Далі можна продовжувати гру з іншими видами продуктів харчування (тарілка каші, хліб, яблуко, морозиво тощо).

5. Прощання.

«Діти, а зараз давайте станемо у коло і будемо передавати один одному м'яч з добрими словами, наприклад: «Маша, мені дуже сподобалось з тобою грати, ти хороша!»).

13 заняття

Мета: створити відчуття єдності, уваги один до одного, розвиток творчого мислення, уваги.

Матеріал: м'яч.

1. Гра-вітання

Доброго дня, діти. Давайте придумаємо для нас для всіх гучне веселе вітання

Гіп – гіп (двічі вдарити по стегнах)

Ура! (скинути руки вгору)

Гіп – гіп (двічі вдарити по стегнах)

Ура! (скинути руки вгору)

Наша група краще всіх! (розмахувати руками в повітрі вперед-назад)

(Можна повторити декілька разів).

2. Гра «Хто є в моїй родині.» (Розвиток соціальних навичок, мислення).

Щоб ми були насправді дружною групою, нам треба добре знати один одного! Давайте розкажемо, хто є в нашій родині. Ось Вінні, наприклад, живе з мамою, татом та двома сестричками. Маму він кличе – мамуся, а його сестер звати Маня та Зіна. Будемо передавати один одному м'яча і зараз розкажіть про свої родини. (Бути уважним та чутким до родинного стану кожної дитини).

3. Рухлива гра «І ти зробити так зможеш» (Розвиток моторних навичок, уваги)

Давайте порухаємось трішки. Стаємо у коло і починаємо марширувати зі словами : Раз, два, не зволікай

І за мною спостерігай

Будеш ти на мене схожим

Теж зробити так ти зможеш

Після цих слів пострибайте на одній чи двох ногах, поплескати в долоні, щоб діти повторювали рухи. Потім пропонується бути ведучим по черзі дітям. Хай ведучий пропонує якісь свої рухи, а решта повторює.

4. Гра «Я думаю...» (Розвиток творчого мислення, уваги).

Запропонувати дітям відгадувати що не будь, пов'язане з ними самими.

«Я думаю про щось на твоєму обличчі, що знаходиться під носом (рот).

Я думаю про щось таке, що є в твоїх чобітках. (ноги).

Коли діти добре зрозуміють правила гри, можна ускладнити:

«Я думаю про когось в цій кімнаті, у кого синій бант.»

Запросити дітей придумувати такі загадки.

5. Гра «Гойдалки» (Зняття емоційної напруги)

А зараз я пропоную вам покататись на гойдалках!

Діти парами сідають на килимок обличчям один до одного.

Тримаяться за руки і під віршик «Идет бычок, качается» діти повільно розкачуються вперед-назад.

Потім діти в парах сідають спиною один до одного і продовжують гру.

Прощання, рефлексія

14 заняття.

Мета: розвиток мислення, уваги, навичок співпраці, зняття психоемоційної напруженості.

Матеріали: набір парних предметних карток по кількості дітей – одна картка на дитину, стрічка і декілька великих аркушів паперу по кількості дітей, 2 маркери.

1 Гра-вітання «Хто мене покликав?»

Всі стають у коло.

- Доброго дня, діти. Ведмедик Вінні прийшов до вас і хоче пограти з вами в хованки. Це будуть незвичні хованки. Одна дитина становиться в центр і заплющить очі. Той, кого я торкнуся, покличе дитину яка стоїть центрі і вона повинна відгадати, хто її покликав.

Якщо дитина відгадала правильно, вона стає у коло. Якщо ні, можна покликати дитину ще раз. Гра триває, доки всі діти не побувають у центрі кола.

2. Гра «Впізнай по опису та знайди пару» (Розвиток мислення, уваги)

Діти сідають на килим або стільчики по колу. Роздати набір парних предметних карток по одній картинці кожній дитині. (Вийде, що в двох дітей картки будуть однакові).

Перший етап гри. «Діти, ви любите загадки? Вінні теж любить. Подивіться на свої картки і слухайте мене уважно. Я буду називати прикмети, а ви дивіться, про чию картинку я кажу. Хто впізнає по опису свою картинку – підніміть руку, покажіть нам всім свою картку і скажіть, що це я загадала.»

Другий етап гри. «А зараз спробуйте серед своїх друзів знайти дитину, у якої така ж сама картка, як у вас, тобто – знайдіть собі пару!»

3. Гра «Малюємо в парах» (Розвиток навичок співпраці).

«Діти, я знаю, що ви любите малювати. А ви коли не будь малювали вдвох одночасно? Давайте спробуємо!»

Вибирається одна пара дітей, стрічкою зв'язуємо праву ручку одної дитини і ліву ручку другої. Кожному дається маркер. Пропонується на великому аркуші намалювати спочатку доріжку, ще одну доріжку. Потім сонечко, промінчики. Якщо дітям цікаво і не дуже важко, можна намалювати дерево. Бажано, щоб всі діти встигли помалювати парами.

4. Психогімнастична гра «Добра тварина»

«А зараз давайте уявимо що ми усі одна велика тварина. Міцно тримайте один одного за ручки, бачите яка у нас велика тварина вийшла? А тепер давайте послухаємо, як вона дихає. Подихаємо разом. Вдих – усі роблять крок вперед. Видих – крок назад. Наша тварина дихає дуже рівно і спокійно. Давайте зобразимо і послухаємо, як б'ється її велике серце. Стук – крок вперед, стук – крок назад.» Повторити вправу 2-3 рази.

5.Прощання..

Діти хором скандують віршик: Зараз час прощатись

Але спочатку

Тримайтеся за ручки

Та обійміть сусіда.

Рефлексія.

15 заняття

Мета: розвивати почуття єдності, згуртованості, розвиток наочно-діючого мислення

Матеріали: клубочок міцних ниток, малюнок-схема з набором відповідних фігур (див. Додаток).

1 Гра-вітання.

«Доброго дня, діти. Ми з Вінні дуже ради вас усіх бачити. А ви ради? Ви маєте можливість сказати, кого особливо ви ради сьогодні бачити. А допоможе нам в цьому клубочок. Я почну зі слів: «Я дуже рада, що Ліза в групі є...» і передам клубочок Лізі. Ліза обмотує нитку навколо пальця і з цими словами передає його наступному, кого вона рада бачити. І так далі, доки всі не будуть з'єднані однією ниточкою. Дивіться, а що в нас вийшло? Це мені нагадує павутинку. Це буде наша павутинка дружби. Давайте її обережно положимо на килим.

2. Гра «Чоботар» (Розвиток соціальних навичок).

«А зараз я пропоную вам піти у гості до чоботаря. Що робить чоботар? Так, ремонтує взуття. Зараз і ми підемо до нього, щоб він відремонтував нам чоботи!»

Діти стають у коло, одна дитина стає в центрі і тримає чобіток. Вона віддає чобіток одній дитині з кола і починає віршик:

Чоботар, чоботар,
Чоботи почини,
Зроби все добре
Та не обмани!

При цьому дитина заплющує очі.

Діти передають чобіток по колу у себе за спинами, одночасно

промовляючи: Чоботи готові

Скоріш приходи,

Тільки спочатку

Ті їх знайди!

Коли віршик закінчується, дитина в центри розплющує очі і намагається відгадати, у кого за спиною схований чобіток.

Гру можна повторити 2-3 рази.

3. Психогімнастична рухлива гра «Полюємо на лева» (Розвиток міжпівкульної взаємодії).

Коли в нас є нові, відремонтовані чоботи, можна сходити і на полювання!

А давайте будемо полювати на лева! Пішли!

Ой, а що це? Це поле: туп-туп-туп. (Тупаємо ніжками)

Ой, а що це? Це болото: чав-чав-чав. (Йдемо по уявному болоту)

Ой, а що це? Це море: буль-буль-буль. (Ніби то пливемо по морю)

Ой, а що це? Це стежина: шур-шур-шур. (Не піднімаючи ніг «шаркаємо»)

Нарешті! Вийшли на галявину. А хто тут лежить? Так це ж лев! Адже він спить! Давайте тихенько доторкнемось до нього! Ой, біжимо, доки він не прокинувся!

По стежині: шур-шур-шур.

По морю: буль-буль-буль.

По болоту: : чав-чав-чав.

По полю: туп-туп-туп.

4. Гра «Майстри» (Розвиток наочно-діючого мислення)

«Сідайте за столи. Зараз я вам пропоную помайструвати.»

На столі лежить малюнок-схема, складений з різних фігур – трикутників, квадратів. Поруч лежать необхідні фігури. Дитина повинна наложити фігури на відповідні місця на малюнку-схемі. При необхідності допомагати дітям виконувати завдання.

5. Прощання «Аплодисменти»

Ми з вами дуже добре пограли. Помайстрували. Ви молодці! Давайте поаплодуємо один одному за спільну працю!

Кожна дитина по черзі стає в коло, а решта їй аплодують.

Рефлексія.

Література:

1. О.С. Нуреева, З.І. Шейнфельд «Таємниці адаптації».
2. О.Є. Марінушкіна, Ю.О. Замазій «Корекційні програми на допомогу практичному психологу ДНЗ».
3. М.И. Чистякова «Психогимнастика».
4. Дж.Силберг «500 пятиминутных развивающих игр».
5. С.Сергіїв «Я расту. Ваш ребенок от года до 5 лет».
6. Е.Е. Алексеева «Психологические проблемы детей дошкольного возраста».
7. Ю.Соколова «Игры с пальчиками».
8. Розвиваюча гра «Чарівний листочок», вид. «Ранок»

Додаток.

Малюнок-схема «Дерево». За схемою підготувати 8 відповідних фігур – 1 квадрат, 3 трикутника середніх, 2 трикутника маленьких – крона дерева, 1 великий трикутник та 1 великий чотирикутник – стовбур.

